

adresowa opr. 4. XI. 99 r.
MOR

Szmalcówna

FUNDACJA GENERALNEGO ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Biblioteka
oraz Wojewódzkiej Służby Pomocy Społecznej
87-100 Brodnica, ul. Podmurna 93, tel. 1048 22 166
e-mail: fapnk@wp.pl; www.zawacki.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41652
Nr r-ku 82 1090 1508 0000 0000 5002 0244

poprzedni nr K: 378

30.07.2007

JUC.

Brodnica

87-300

Brodnica
WSL AK

++

Konarszewska Klara

ps. „Jwa” z d. Szubryng

K: 378/378¹ Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Konarska, Młara

I: K: 378/378 Jan.

Brodnice A K

- I./1. Relacja *k. 4 s. 1-9*
- I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora *k. 3 s. 1-3*
- I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora
- II. Materiały uzupełniające relację *k. 3 s. 1-4*
- III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora
- III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.
- III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)
- III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945
- III./5. Inne ...
- IV. Korespondencja
-
-
-
- V. Nazwiskowe karty informacyjne *k. 17*
- VI. Fotografie *dwie ikony grafii*

I/1 Relacja własna

- Relacja Klasy Konarskiej w liście do p. prof. Elżbiety Kowackiej, Brodnica, 4 XII 1978, ręk. onyp, Arch. E. Zawackiej, k. 2 s. 1-4
- Relacja (wg kwestionariusza) Klasy Konarskiej, Brodnica, 8 stycznia 1979 r., ręk. onyp. k. 2 s. 5-7

Wroclaw, 24. XII. 1978

ARCHIWUM
Ełbiety Zawackiej

pos. 378/Pan
data wpływu 12/XI-78

odpisy 10xii

Замочка Paris!

Jasembod

W Takti

Kille namy

odpisy dopiero dziś, próbowałam dobrać się przez znajomych, jako jest adres p. Lujji, Jasemborskiej. Niestety, nie mogłam go znaleźć. Do pracy w PK zostałam rezydentem w r. 1943-44 przez Jasemborskiego. Pracowałam z nim razem w biurze, mieszkałabym na jednej ulicy. Byłam fizycznie, odwiedzałam często rodziców Jasembod, strącałam od Jasemborskiego pocztę, następnie oddawałam to Kalinie - dzielnice Komisarzy do przepisania na maszynę. Powiodła pocztę przekazywałam Jasemborskiemu. Kontaktowałam się z Lickim, Waslem, Gylbalską, kilkakrotnie wyjeżdżałam z pocztą do Włocławka, Grudejska ul. Torunia. Na polecenie Jasemborskiego nawiązałam kontakt we Wrocławiu. Pomógł mi w tym mój sąsiad Krieger i koleżanka z kolonii, nazwiska fizycznie nie pamiętam.

Pravděpodobně provedení a konání
zrušeno 1944 i v úvodu 1945 rokem.
Nedávám, že bylo dvoje průběhů provedení,
z kterými se kontaktovat. I přesemborském
rozmezování Wilka podle před jeho provede-
ním. Počítat s tím, kdybych dostal
provedení, to nejpravděpodobněji přešlo
přes gestapo, a obzvláště podle toho, konce
konec se blíží, možná podle předtím.

Nie bytam provedení, pravděpodobně, ale
zostalo jednorázové ostráženie podľa zrušenia
a predtým vykonania Brodicy, že nie poimam
ujasniac moju prítomnosť do AK (zo zostalo
potvrdenie provedenia Wilka vďaka
tej organizácii a nedávam však)
Každé dni sice pamätám po tých ľuďoch. Vspomí-
nám si na všetko a najbližším dňom o tamných
práciach. Navet niektoré veci mám

do vasóv vojenných, zbyť bolesne³ just to²
dla mne. Ryazkovskám nĕdy dnĕo, mĕtam
syna usode nego v 1939 rokĕ, mĕzĕ pĕbyval
od 10 kvĕtna 1940 rokĕ v obozĕ Koncentra-
cyjnym v Sachsenhausen - Oranienburg.
Zdavaĕam robĕ spras, ĕe mogĕ vĕsodĕ dĕvĕko.

- Pytĕr Pami o Anĕly bratĕovska mĕm
✓ od jej matĕi, ĕe zostala zastrelona ĕako
samotajnska pĕry dikondovanĕm papĕtala
v porostanĕm karasavskĕm, sazeĕoĕor mĕ znam.
✓ Janina Gostĕj mĕsela v Brodĕicy, ale vĕsni
okupacĕi mĕ o nĕj mĕ vĕdĕvĕtam.
V ĕĕzĕmĕsĕ "Grosĕe" mĕ mĕ vĕm
"Kalinĕ" - Kamĕnĕskĕj v ĕĕmĕm Pami podĕis-
"Kovĕtam. Ova ĕĕĕ mĕ vĕsĕj mĕ mĕ, pĕoĕ
ĕĕĕ, co napĕsala.

My starałbyśmy się tylko wykonać to, co
nam polecono, w kręgu tych kilku osób.

Nie pamiętamy naszej, okres 33 lat,
zrobić swoje, tym bardziej, że dotąd nikt
nie o nas nie pytał, nie interesował się tą
sprawą. Nie należymy do ZBWiD.

Jerolimiec poddranie

12 Komarszka

87-300 Poddębice

- Józef ul. Górnego 3
i nazwisko

Barabara
1942

1X

1X W K. Kosiński

Brodzica, 8 stycznia 1979 r. 5

Wznowiona Pani!

Dziękuję Pani za życzenia, przesyłam Pani również życzenia wspaniałej pomysłowości w Nowym Roku.

Mama Anieli bardzo często od Ellen lat mi żyje, ale mamusia tu jej siostra, rozmawiałam z nią o Pani i chętnie udzieli informacji o Aniuli. Jej adres: Hanna Stankiewicz

87-300 Brodzica
Adresuje J. Gusty są różne zdania, ja o niej nie wiem, mogę podać adres:
Janina Przerostka

87-300 Brodzica
Dane o mnie wtyk kreślony są podlega
na następującym adresie

Adres p. Jarembowskiej nie znam nadal

Konicy, przesyłam serdeczne pozdrowienia

Kowalc

I

1. Kowarszewska Klara zd. Hambryng — 6
2. 25. VIII. 1915 w Brodnicy
3. Stańbas i Anna zd. Klarczyńska
4. rzemieślnik - ojciec, matka - prac. umysł.
5. średnie ogólnokształcące - Krzyżowa umysł.
6. Brodnica
87300

II

1. nie pracowała, wysłała za nią
2. kasa bezrobotnego Krzyżowa w Głogowie

III

1. w latach 1943-1945 pracowała w Brodnicy w biurze Landwirt. Buchstelle. (Buro Rolne)
2. Długo doświadczyła nie państwa - rok 1943 przez Bluszcz parzemboński do A.K.
3. Przejściowy parzemboński - Bluszcz
i inne rozstrzygnięcia - Kamieńska Kłębista
ps. "Kalina", Hempłowska Maria - "Fasyna"
Zielonowska - "Dziwna" i Sybilka Ada
4. Jej pseudonim "Iwa" - faktycznie, odbierała
pocztę od parzembońskiego, dostarczała do
przeprawy na maszynie do Kamieńskiej,
następnie dostarczała pocztę z pocztą
parzembońskiemu i Zielonowskiej.
Dostarczała też pocztę i polecenia do
Kobracina, Gudeńskaa. Parzyła w Kostalet

we Wrocławiu poz. Produkcja
Zadanych odemawam nie posiadajam.
5. Nie byłam aresztowana.

iv. Okres przejenny

Pracę zarobkową ~~rozpoczą~~ rozpocząłam w marcu
1945 roku w Zarządzie Miejskim w Poznaniu
Od 1946 do 1976 t.j. do czasu przejścia
na emeryturę w Spółdzielni Spożyców
w Poznaniu.

Byłam przewodniczącą Koła spółdzielczych
pracowników Elka Kadłuczki w Radzie Zakładowej

v. Dokumentacja

Nie posiadam żadnych dokumentów.

1/2. Dokumenty Elary Komarewskiej:

1. Zaświadczenie Arch. Państwowego w Bydgoszczy z 7.11.1990 - pobyt E. Komarewskiej w obozie przesiedleńczym w Tommie ("Szwałcowce") kserokop. omg. k. 1 s. 1
2. Leg. nr 2093/248 stow. Polaków Poznańskich przes. III Rzeszy, Niemiec; zeszenie E. Komarewskiej i pobycie Wł. Gb. Krajnika wraz z rodzicami i rodzinstwem w "Szwałcowce"; kserokop. omg. k. 1 s. 2
3. Zaświadczenie Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z 18.04.1991, kserokop. omg. nr 000224/14-246/91 k. 1 s. 3

ak 1

ARCHIWUM PAŃSTWOWE
ul. Dworcowa 65, tel. 22-96-76
85-009 Bydgoszcz
0001040

Z a ś w i a d c z e n i e

Nasz znak:
842-2974

Data:
1990.11.07

Archiwum Państwowe w Bydgoszczy zaświadcza, że ob. Klara Konarzewska ur. 25.08.1915 r. została wraz z synem Władysławem ur. 12.01.1939 r. /daty urodzenia wg akt/ wyiedlona 6 marca 1941 z Brodnicy do obozu Centrali Przesiedleńczej w Toruniu /Erh. XXXI/210/. Ww. zostali 8 marca 1941 r. przekazani z obozu w Toruniu na teren Generalnego Gubernatorstwa /CP 24/.

DYREKTOR
Archiwum Państwowe

[Signature]
dr Janusz Kutta

JM/ZK

*Pani Konarzewska jest członkiem mojej
rodziny (Zw. cz. 1)
Żołnierzy Armii Krajowej
Kolo w Brodnicy
b. III. 1944.*

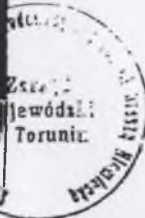
ARCHIWUM PAŃSTWOWE
ul. Dworcowa 65
85-009
0001040

STOWARZYSZENIE POLAKÓW
Poszkodowanych przez III Rzeszę Niemiecką

Światowy Związek
Żołnierzy Armii Krajowej
Kolo w Brodnicy

*Pełni komendanta
jest obywatel
miejscowości
3. III 1941*

własnoręczny podpis
Ważność na rok 1991
Przedłużono do: 1992
Sprz. zapł.
podpis skarbnika

LEGITYMACJA CZŁONKOWA
Nr 2093/248

Komarzewskie Kłose
Brodnica
25.08.1915r.

[Signature]
pieczęć i podpis wystawiającego

Zeznanie świadka

Ja, Obywatel Komarzewskie Kłose nr 25.08.1915r. w Brodnicy
nazwisko i imię data urodzenia i miejscowość

Stawski i Anna Schulcowa RT 2216526 KPM Brodnica nr 15082503022
sędziórka dow. obywat. numer i seria, wydany przez organ toruński 15082503022

świadczając, że znana jest mi odpowiedzialność karna wynikająca z paragrafów 247 § 1 kodeksu karnego zeznaje co następuje:

Ob. Krajnik Zbigniew nr 13 IV 1935r. w Brodnicy
nazwisko i imię osoby dotyczącej zeznania

Treść zeznania:
Zbigniew Krajnik był dzieckiem w rodzinie w Brodnicy. W 1941 roku przeszedł do obozu w Toruniu (z Brodnicy) przez Smoleńsk i następnie do Wierki. Był bardzo dobrym uczniem w szkole. Po zakończeniu wojny przeszedł do Torunia. W 1941 roku przeszedł do obozu w Toruniu.
Brodnica 2. III 1941r. Komarzewskie Kłose
miejscowość, data podpis osoby zeznającej

OŚWIADCZENIE

Niniejszym oświadczam, że złożone zeznanie świadka jest autentyczne i biorę pełną odpowiedzialność cywilną i karną wynikającą z powyższego.

Uwagi:
Przed wypełnieniem świadek powinien zapoznać się z treścią na odwrocie zeznania.
Pełni komendanta jest obywatel miejscowości
Zołnierzy Armii Krajowej Kolo w Brodnicy
podpis osoby skrajnej się o weryfikację

ZASWIADCZENIE

000274/U-246/91

Konarska

(Nazwisko)

Klara Gertruda

(Imiona)

25.08.1915 r. Brodnica

(Data i miejsce urodzenia)

Uprawnia do przejazdów PKP i PKS wg 50% zniżki

Konarska Klara

podpis posiadacza zaświadczenia

URZĄD DO SPRAW KOMBATANTÓW I OSÓB REPRESJONOWANYCH

3

Niniejsze zaświadczenie uprawnia do ulg i świadczeń określonych w ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. nr 17 poz 75).

Na podstawie art. 32 ustawy:

18.04.1991
 Data
 DYPLEKTOWA
 Podpis

Światowy Związek
 Żołnierzy Armii Krajowej
 Kolo w Brodnicy

za zgodą
 Wiceprezesa

RODZAJE I OKRESY ZALICZANE DO UPRAWNIENI USTAWOWYCH

Okresy		Wyszczególnienie	Przepis ustawy
od	do		
06.1943	01.1945	Armia Krajowa	Art. 1
Łącznie: lat 1 miesięcy 8			
Zmiana: lat 0 miesięcy 0			

87-300 Brodnica

Podpis

II. Materiały uzupełniające relację: Komarowska Klara:

- Deklaracja o przystąpieniu do Stowarzyszenia
Żołnierzy Armii Krajowej wraz z Arkusem
Ewidencyjnym, Poroduca, 6.10.1989r., ksero k.1 s.1-2
- Rekomendacja komisji o przyznaniu uprawnień
kombatackich Klarze Komarowskiej, Toruń,
19.05.1990, ksero k.1 s.3
- art. Marian Bisan, Akowskie komińki
w niemieckim gnieździe, Ziemia Dwuchotow-
ska, nr 5(260), maj 2009, kserokop. oryg. k.1 s.4

k-20

D E K L A R A C J A

Zgłaszam uczestnictwo w Stowarzyszeniu Żołnierzy Armii Krajowej i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu Stowarzyszenia.

data . . . 6.10.1989 . . . Klara Kowarzewska . . . Kowarzewski . . .
/imi. i nazwisko / . . . /podpis/

adres . . . Brodnica . . .

telefon . . .

ARKUSZ EWIDENCYJNY

1. Nazwisko i imię . . . Kowarzewska Klara cał. założycielka

/literami drukowanymi /

2. Dla mężatek nazwisko panienskie . . . Żembrzyng

3. Data i miejsce urodzenia . . . 25.VIII.1915 Brodnica

4. Imiona rodziców . . . Anna i Stanisław

5. Pseudonimy . . . "Jara"

6. Data wstąpienia do :

a. SZP . . . -

b. ZmZ-AK . . . VI.1943 - 1.VI.1943

c. Organizacje scalone, podporządkowane, współdziałające

7. Przydział organizacyjny . . . Inspektorat Brodnica

„Zieloninowski - Żembrzyng - Jarzemkowski - „Blusarz”
„Zieloninowski - Żembrzyng”

/np. okręg, inspektoret, obwód, rejon, placówka, oddział,
pluton, kompania, batalion, pułk, brygada, dywizja
lub inny rodzaj działalności/

8. Odznaczenia uzyskane w AK . . . Krzyż Armii Krajowej ustanowiony 1.8.1966

Nr leg. 26592 z dnia 11.11.1982 - gen. Paweł Bor-Komorowski

Publikacje - „Złote brodnickie” wydane w roku 1987 - opracowane

/nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane /
przez Klub historyczny Związku Kaszubsko-Pomorskiego Oddział Toruń

9. Inne odznaczenia

/nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane /

10. Przebieg służby / czasokres, nazwa, funkcja /:

a. do 1939 r.

b. SZP, ZWZ-AK VI. 1943 - 7. 1945

Pracownik - Brodnica Toruń
Pracownik do Golubow - Dobrzyń

c. P.S.Z. na Zachodzie

11. Karta Kombatanka /nr, data wystawienia, przez kogo wydana /

12. Represjonowany / rodzaj /:

a. 1.IX.1939r. - 15.I.1945r. wysiedlona N. 1941 r
mają przebywać N. obozie koncentracyjnym Sachsenhausen

b. Po 15.I.1945r. od 10.IV.1940 do 3.V.1945

Wiarygodność powyższych danych potwierdzam podpisem

Kowarska

Łoto Brodnica

KOMISJA WERYFIKACYJNA

/Koła, Środowiska/

Potwierdza się dane z niniejszej deklaracji i posiadanie do uzyskania uprawnień członkowskich Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej

Brodnica, dn. 1 lutego 1990
/miejsowość, data /

Nazwisko i imię 1 Kuterka

pseudonim 2

3

Przyjęty w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej Tom 28.03.1990

/nr ewidencyjny, miejscowość, data /

ZARZĄD ORZECU

Nazwisko i imię 1 J. Cury

pseudonim 2 K. Budarski

3 E. Koczur

Zona
Członek

(Stempel stowarzyszenia)

(numer ewidencyjny)

REKOMENDACJA

wniosku o przyznanie uprawnień kombatanckich przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej

W wyniku weryfikacji wniosku i załączonych dowodów w sprawie przyznania uprawnień kombatanckich przez Ministra Pracy i Polityki Socjalnej, na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 maja 1982 r. o szczególnych uprawnieniach kombatanatów (Dz. U. nr 16, poz. 122, z późn. zm.) stwierdza się co następuje:

1. Wnioskodawca:

Klara Konarszewska ur. 25.08.1915 w Brodnicy

a) (imię, nazwisko, data i miejsce urodzenia - wypełnić literami drukowanymi)

z d. Szubryng... c. Stanisława i Anny z d. Szubryng - Kłaczyńska

b) (nazwisko małżeńskie dla mężatek, imiona rodziców)

67-300 Brodnica

c) (adres zamieszkania)

2. Za udokumentowane i wiarygodne uznane zostały następujące rodzaje działalności:

od VI. 1943 do stycznia 1945r. łączniczka w dz.

a) (kombatanckiej)

Łączności Inspektoratu Brodnica ("Browar") w st. - Szerogowiec

b) (zaliczonej do uprawnień kombatanckich)

3. Uzasadnienie rekomendacji:

a) (przyczyny nie ubiegania się o uprawnienia kombatanckie lub odmowy ich przyznania)

od czerwca 1943 do stycznia 1945 - łączniczka

b) (proponując w sprawie zaliczenia do działalności - uprawnień kombatanckich - w latach i miesiącach, z podaniem rodzajów i okresów działalności)

w Inspektoracie Brodnica - Razem 10 dni 8 m. cy

4. Uwagi: (wynikające z dowodów i opinii środowiska) : p. b. t. s. sunikenna i edy s. cyplina...
na. c. etonkina AK - Niema i deatam m. u. deat. jak. matka i sena...
z. d. c. d. e. k. r. u. m. y. t. a. p. m. a. t. k. i. : P. l. k. i. : z. e. p. i. n. i. a. z. u. s. c. i. t. u. e. e. s. t. n. i. k. a
p. K. z. u. m. i. s. z. a. P. u. l. o. u. e. n. s. k. i. e. g. o. v. s. S. p. o. l. "

5. Załączniki : (wymienić ilość, ew. tytuły) : 2. delegacje, 2. emeryt., 2. cyfry, kwestie
n. a. c. i. o. s. z. o. s. w. i. a. d. o. c. y. p. i. a. s. w. i. a. d. k. o. w. s. u. c. p. i. n. a. w. u. n. i. e. p. r. z. e. o. a. m. i. a
d. o. s. : S. T. a. u. a. c. k. i. z.

Podpis Komisji Weryfikacyjnej
(imiona, nazwiska, pieczęć)

Podpis upoważnionego członka
kierownictwa stowarzyszenia (związku)
(pieczęć)

W niemieckim gnieździe

W moim domu mam – jak pewnie każdy – rodzinne albumy fotograficzne. Najstarsze z nich luksusowe, skórzane, z ozdobnymi okuciami, wytwornie zdobione, służyły dziadkom XIX jeszcze wieku. Późniejsze, z przełomu wieków i z początku wieku XX, są albumami rodziców i ich rodzeństwa. Mój własny album, już nie o secesyjnym kształcie, jak wyżej wspomniane, ale w stylu art déco wypełniałem fotografiami od roku mniej więcej 1933 aż po czasy tuż powojenne, po rok 1947.

Rzadko do niego zaglądałem, nie pamiętałem po latach dobrze jego zawartości – jednak tylko do czasu. Pisząc wspomnienie o Pani Profesor Elżbiecie Zawackiej i czytając ponownie jej pracę *Brodniczanki w konspiracji wojskowej lat 1939-1945* natknąłem się w niej na następujący fragment:

„Według relacji Zygmunta Domkego (Szczapa, Wacław) miejscem zorganizowanego sabotażu gospodarczego była Landwirtschaftliche Buchstelle – biuro księgowości rolniczej, obejmujące rachunkowość wszystkich polskich majątków powyżej 100 ha, administrowanych przez Treuhänderów – Niemców w powiatach: brodnickim, nowomiejskim i rypińskim.

Pracownikami Buchstelle w Brodnicy byli w większości Polacy, wśród nich wielu akowców, jak autor relacji, Wanda Cybulska, Janina Smolińska, Klara Kona-

W. Cybulska z pochyloną głową z lewej strony, obok niej na podłodze M. Sukowski; K. Długolecki ma za sobą portret Hitlera; Z. Domke w górnym rzędzie z prawej strony, obok niego kawalek głowy L. Bizana.

rzewska, Franciszek Jarzembowski, Leon Bizan, Marian Sukowski, Konstanty Długolecki i inni. Dzięki nielegalnym operacjom księgowych, akowcy zatrudnieni w poszczególnych majątkach mogli niekiedy usuwać ze stanu po parę sztuk zwierząt rzeźnych i drobiu. Korzystała z tego okoliczna ludność polska oraz organizowana przez dział „Opus” akcja paczkowa.”

Ten fragment dziwnie coś mi przypominał. Zrazu nie wiedzia-

łem z czym się skojarzył, ale w końcu po długim czasie otworzyłem szeroko oczy ze zdumienia.

Jedna z fotografii w moim albumie jest – jako żywo – niejako ilustracją do tekstu prof. Zawackiej. Widnieje bowiem na niej Wanda Cybulska, Marian Sukowski, Konstanty Długolecki, Zygmunt Domke i pół głowy mojego ojca Leona Bizana.

Słowem jest to prawie cała opisana przez prof. Zawacką akowska komórka zgromadzona pod

ortem ze swastyką na tle portretu Adolfa Hitlera.

Fotografia przedstawia biuro- we wnętrze opisanej przez prof. Zawacką brodnickiej instytucji z lat okupacji i jej polskich i niemieckich pracowników zebranych z jakiejś okazji przed kamerą fotograficzną. Nie znam powodu, dla którego wykonano to zdjęcie.

Z ojcem nigdy na ten temat nie mówiłem. Nie pamiętam również czasu, z którego fotografia pochodzi. Było to w każdym razie

przed arestowaniem mojego ojca i Mariana Sukowskiego, może w roku 1943.

Landwirtschaftliche Buchstelle siedzącą swoją miała na rogu ulic Dworcowa i Kamionka, w interesującej willi z końca XIX lub z początku XX wieku. Otaczał ją od frontu mały, od tyłu spory ogród – tak w każdym razie usytuowanie tego budynku zapamiętałem. Wejście było dość paradne – kilka szerokokich stopni obramionych zapraszającym jak gdyby na duży taras murkiem prowadziły do wielkich drzwi wejściowych.

W jednej z zewnętrznych ścian domu była duża, półkolistą zamknięta błękitna wnękka. Ale Wenus czy Artemida już z niej dawno czmychnęły – była wówczas pusta. Byłem kilka razy w owym dużym przydomowym ogrodzie z matką, z Marią Długolecką, zonami konspiratorów, i z panią, której nazwiska nie pamiętam, a która wynosiła z brodnickiej mleczarni, gdzie pracowała, masło dla pilnie potrzebujących, zwłaszcza dla więzionych w obozach.

Sąsiedztwem ogrodu był strumyk z jeziora Niskie Brodno i torolejki wąskotorowej do cukrowni Ostrowite. Tyle zapamiętałem z owej niemieckiej placówki, w której sabotaż gospodarczy, choć pewnie nie tylko on, był, zdaniem prof. Zawackiej, na porządku dziennym.

Marian Bizan

64
Stycznia 1960, m 5 (1960), m 5, 2009

IV. Korespondencja:

- List Klary Konarskiej do p. prof. Elżbiety Zawackiej zawierający informacje o innych celantsach konspiracji, Brodnica, 17 lipca 1946 r., 8Eps. onp.

k.1s.1-2

Kl. Romanuskie
Brodnice

Brodnica, 17 lipca 1979 2/1

Wzajemna Pani!

Przepraszam, że dopiero dziś piszę,
ale rozsiągnięciu nie udało mi się zdobyć
wiadomości.

1. Chmielewska Rozalia zginęła w 1943
roku w Auschwitzu. Żeby dowiedzieć się
czegoś więcej, musiałam pojechać do
Szczulca pow. Brodnica, gdzie mieszka
jej córka - Dejewska Barbara
87-324 Szczulca

posiada telefon nr. 20-92

Nie zastałam p. Dejowskiej, ale rozmawiałam
z córką, tj. dziewczynką Rozalią Chmielewską.
Od niej dowiedziałam się tylko tyle, że Chmie-
lewska została gestapo z domu, rekomo za to
że mieszkała w domu niemieckim. Mąż Chmielewskiej

przebywał na pracach we Francji, a ona 2/10
z chorążym deini mieszkała w Poczcie. Syn
jej małoletni pracował u bogatego Niemca.
Kłmińska podobno była bardzo kobietą i ten
Niemiec w którego syn pracował zalecał się do
niej, a gdy ona odmówiła, zemścił się na niej,
oddając ją w ręce gestapo. Była córką p. Dymarskiej
mieszkała

2. Landowska, Fryka posłana była osobistnie
prezesa Pamiątki, obywatelka, może ma siostrę -
matka Pami.
3. Zaleska Maria Lidia ps. Orchidea.
ur. 23. VII. 1912 r. - tylko ona jedna zginęła.
dwie jej siostry żyją.

Konarska, zaszyta w serdecznie podrobinie

Konarska

T: 32: 378/378 Dom. Brodnice

Slonawsko. Klara
r. 35arty informacyjne

k. 17

1. 2. 378/10m 3. AK 1 Brodnica

4. Konarska klara 5. Szubryng

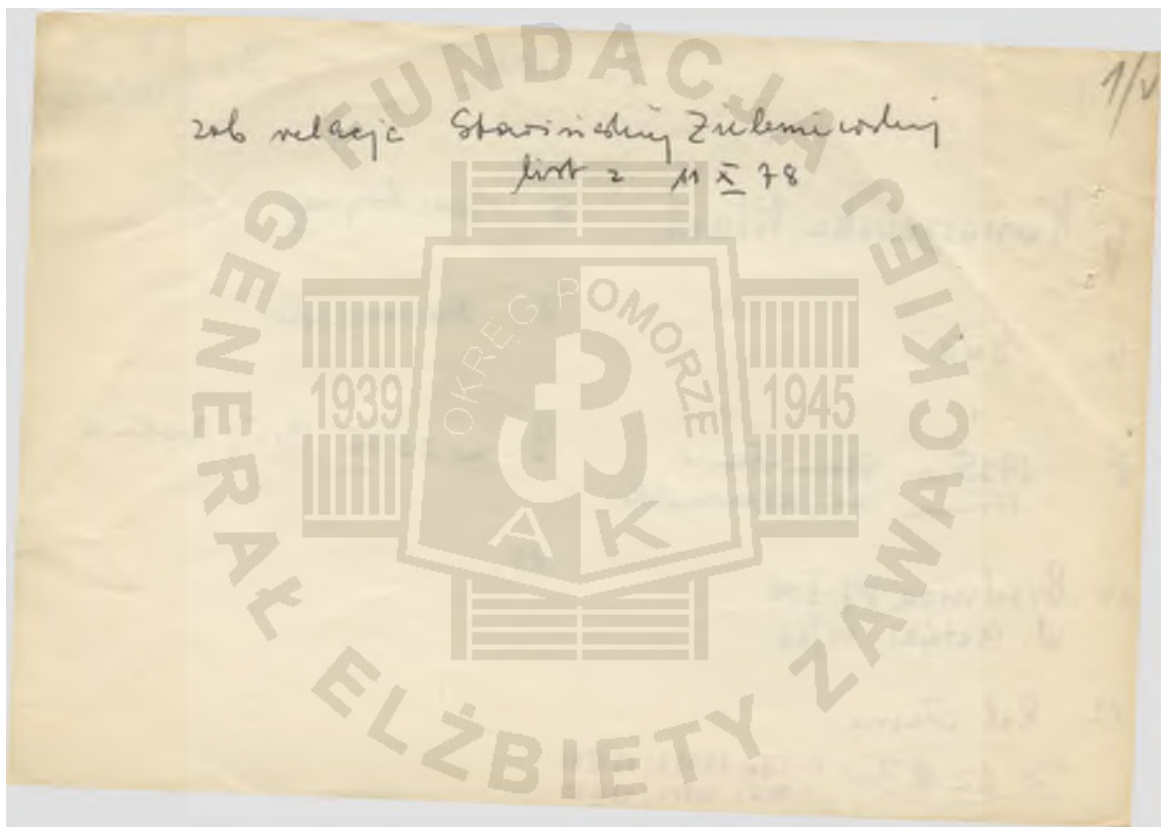
6. 44 7. Konarska

8. 1915a Stawin i Anne zd. Klarynska 9. Nr 25 r. 1915, Brodnica

10. Brodnica #7-300 11.

12. Rel. wTasna

K 1,2 8 2 0 KAK 29592; 27 12 83
0 AMI 29806; 27 12 43

Ronarska Klava
ul. Danke nr 103
Zatrudnienie w Biurowości - roboterz
gosp
pisata na miejscu dla inspektoratu
(zop Antonowicz)

Poradnice
2

FUNDACJA
ELŻBIĘTY ZAWA
AK

378

Porodnice

Ronarszewska Klara ps. Jwa'
zd. Szubring

3

żona podoficera 67 pp?
(prebywał w Oramienburg)

Porodnice
(podejrz. p. Antoszewski)

napiśalam 23 XI 78 - o relacji
o adres Kaniński, Elż. Kubiś
- Kto to Sytkiewiczowa
- czy wie coś o W. Kubiścu

list Barbary Staworskiej Feb
ps. Lwa przesłana w Bunderkelle, zamont. do fa-
kulturowych przesyłek

K+

Brodzice

4

Romanowski Klara ps. Liza
z Antonowicz - waga roczn. 1908

.. była kwiśką w jawnym basenie, i wiele kwiatów
jeździła do miast Górnopola, Torunia i Łę-
buzina. Poza tym pisała na swymim mat.
domku i instrukcji (wypadki, nieszczęsne jej
przez safe lience)

miała wiele dzieł. Kęz awenturę w 1940
przebywał u oboru Brannburg do końca wojny

378

5
Brodnice

Sembrinzenka Klava

Zamizna Romanovskaja

ps. gwa.

pracowała w Buchstelle w Brodnicach
zawsze przysyłała do farymbaurskiej
obecni Brodnic

inf od Barbary Ziemińskiej

w liście z dn. 11/vii 78

napisanam o relacji 19 vi 78

Do wyjeżdżania

- Kobieta z punktu we Woodstock
kim ona? ^{Wielki Amerykan}
Kim była ona koleżanka ^{Wielki Amerykan} ~~Wielki Amerykan~~
- do kogo wyjeżdżała ^{Golubie} ~~do kogo~~
^{fundacja}
- jak załatwiła ^{Tamara i Wit} ~~jak załatwiła~~
kontakt z ^{Tamara i Wit} ~~kontakt z~~ ^(Gatoski)
chodem ^{Tamara i Wit} ~~chodem~~ ^{o porażeniu} ~~o porażeniu~~ ^{kim porażono}
wtedy ^{Tamara i Wit} ~~wtedy~~ ^{postron}
- czy Pani ^{Tamara i Wit} ~~czy Pani~~ ^{porozumie} ~~porozumie~~ ^{była Dawid}
Fala? ^{Tamara i Wit} ~~była Dawid~~ ^{od Kiesz} ~~od Kiesz~~ ^{Kontakty} ~~Kontakty~~ ^{niwiera}
- Sądziła Aleksandra
- Reżymowa Wanda

Konarska Klara „Iwa”

Brodnica 7
AK

osoba z konspiracji u rel. K. Antoszewskiego
która spotykała się z Fr. Janemborskim.
- jechała z Adg do szpitalnych usztek, wioząc uszki
i gładziakowego na polecenie Janemborskiego

Zn. rel. K. Antoszewskiego o Fr. Janemborskim 19-26

MUG.

1
 2.
 3. 8
 Brodnica
 AK
 5
 H. Konarska Klara
 6 "Iwa"
 7 Toscanica
 8 1939
 9 1945
 10 Brodnica, ul.
 11
 odzw. nr 127
 12 wykaz R. Malak
 AH.

Imp. Brodnica
PK 9

KONARZEWSKI Kłata ps. "Lura"

Ur. 25. VIII 1915 u Brodnicy, mac. pan. Saubryng.
Wolpita dopł. 1. VI. 1943 r. Współpracowała u
Wydr-Tzenowici z Janembomlunij "Bluszer" i
Tielewieńskij ps. "Darnina".

Opuszcza Kimpitę PK-26592, rdu 11. 11. 1982.

Usynkła u prawniczkę Kambalacze 18. 04. 91.

Łódź: Teatr Osob. K-20 SZI PK Obr. 10 min.

A 22
91

Verke!

między pod adresem: Brednie,

+ Daczkowska Wianola pas. Jan

Wrocław

Brodnica
ZWZ-AK10

KONARZEWSKA KLARA, ps. "Iwa"

Złożona oświadczenie o konspiracyjnej
działalności Stanisławy Antoszewskiej
z ul. Bonrowskiej w latach 1940-45.

Zr. : Rel. Stanisławy Antoszewskiej (oświad-
czenie świadko.), k. 13.

MG

KONARZEWSKA KLARA

BRODNICA AK

19

W czasie okupacji pracownica Landwirtschaftliche Buchstelle - księgowości rolniczej obejmującej powiaty: nowomiejski, rypiński, brodnicki. Pracowali tutaj i inni konspiratorzy np. Wanda Cybulska, Franciszek Jarzembowski, Janina Smolińska, Sukowski, Konstanty Długolecki, Zygmunt Domke. Prowadzono tutaj sabotaż gospodarczy, który polegał na manipulacji księgowej rejestrującej stan inwentarza gospodarczego. Ze skutków tej działalności korzystali głównie polscy pracownicy danego majątku oraz "ludzie pokrzywdzeni przez okupanta".

T.: Domke Zygmunt, Insp. Brodnica, M-103/712, I,

1/2-2v.

2

Brodnia
F.K.

AK

Konarszewska Klara

ps. "Tys"

czynna w FK przez całą okupację
kurierek

zob. Antoszewski K. „Młodości...”

Bibl. FR FK B 37

S. 10, 16 z arch. osobac/ks

BK. 99

++ ^{op} Konarska Klara

Brodnice
15

Inf. poczt. "mie sije"

~~1~~
x

110

MA

Łomanzewska Klara
c. Stanisława

Brodnice
AK

16

ur. 25.08. 1915 Brodnice;
konspiracyja - 1943-1945

sob. Lista członków Św. Łw. LAK
Okr. Tomii s. 40; k. problem.
"org. kombanderie"

Ex III '11

Brodnice 17
AK

Konarska Klara,
obecni mieszka: Brodnica
koto Brodnica
zob. listka II šrodokishe pomorske-
go Okr. Tomi SZAK

H.M.M.

Konarzewska Klara

